

Aar 1811, Mandagen den 20de Maji, ved Sommertingets Fremholdelse for Giisunds Tinglaug, blev af mig, i Overværelse af de 2de eedsorne Vitterligheds vidner, nemlig: John Johannessen, Wasjord, og Ole Diderichsen, Nord-Russevog, et Præliminær-Forhør foretaget og fremholdet, paa Handelsstedet Kløwen i Giisunds Tinglaug, til Undersøgelse og Oplysning om et, forrige Aars Sommer, af Nils Andreassen, Græsmyhr, Nils Pedersen, Oldren, Andreas Skogen og Johan Olsen, Grundvog, begaaet Indbrud og Tyverie paa Omgang i Østfinmarken hos Handelsmand Johan G. Skancke sammesteds, som derved frastiaalet en Tønde Tran, samt desuden endeel Gield veed m.v., følgelig benævnte handelsmand Skanckes Anmeldelse og klage til Amtet desangaaende, dateret 30te Novbr. 1810, med Bielag, samt Amtets herpaa grundede Ordre til Sorenskriveren i Skrivelse af 28de Marts sidstleden; hvilke Documenter, nemlig Amtets Ordre, med deri paaberaabte og foran ommeldte Klage med Bilag, blev læst og acteret, og er - en efter anden - saalydende: # #.

Hvornæst fremdeles blev læst og acteret, en af Sorenskriveren, under 30te f.M., udstædet Indkaldelse til forbenævnte angieldende Personer, om at møde i Dag herpaa Stedet; hvilken Indkaldelse som Stevnevidnet, Lensmand Tolluf Arnestad, som nærværende herved, fremlagde i forkyndt Stand, er, med Forkyndelsens Paategning, saalydende: #.

Ved Forhøret var tilstædekommet, af de indkaldte Personer, allene Johan Olsen, Grundvog; Af de øvrige ei tilstædekomne anmeldte Lensmand Arnestad, at Nils Andreassen, Græsmyhr, eller nu Løchelle, fremdeles, ligesom ved Indkaldelsens Forkyndelse fra ham, efter Paategningens Formeld, var syg og sængeliggende, og af saadan Aarsag ei kunde ventes at møde ved dette Forhør.

Hvorefter blev taget under Examination, som til saadan Ende, indkaldet, den tilstædeværende Johan Olsen, der sagde at være omtrent 19 Aar gammel, confirmeret i sin Daabes Pagt for et Aar siden af Hr. Pastor Hejberg, Sognepræst til Lenvigs Kirke. Han er fød paa Gaarden Grundvog i Lenviigs Sogn, af Forældre, nemlig: Ole Sørensen og Ragnild Johnsdatter, af hvilke han er opdraget. Deponenten har været, som han endnu er, stædse hjemme hos sine Forældre, fra den Tid han blev fød, uden nogensinde at have været borte hos andre eller i fremmede Folkes Tjeneste; dog er hans Fader død for omtrent 9 Aar siden, og hans Moder seenere igien givt med Johannes Henrichsen, Grundvog, hos hvilken sin Stedefader Deponenten, fra Faderens Død, har været og endnu er; Han communicerede sidste Gang, i Lenvigs Kirke afvigte Aars Høst.

Betreffende den paaklagede Forbrydelse, gjorde Deponenten, efter at være tilkaldet Sandheds Bekiendelse at aflægge, det han lovede, følgende Forklaring: Deponenten var i Sælskab, paa een Baad, med forhen benævnte Personer, forrige Aars Sommer, til Finmarken paa fiskerie, ved hvilken Næringsdrift de havde deres Tilhold hos Handelsmand Skancke paa Omgang. Omtrent 14ten Dage før deres Hjemrejse derfra, blev de med deres Huusvært, benævnte Skancke, accorderet om en Tønde brun Tran, saaledes, at Skanche skulle afkiøbe den samme, mod herfor at give dem 16 Rdl. i Penge, alt uden Træe, hvilket Skancke dels anskaffede; Bemeldte 1 Tønde Tran blev

af Deponenten og hans Kammerater paa ommeldte Baad, hvoraf Nils Andreassen, Græsmyhr, var Høvedsmand, strax efter Accorden, paafyldt det af Kiøberen dem hertil overleverede Træe, og denne overleveret, der lod den indlægge paa sin paa Omgang havende Tranboe eller Kielder. Pengene for den saaledes solgte Tran fik de ikke strax, men ifølge Accorden, skulle erholde Pengene paa hans Handelssted Guldholmen ved Tanen, 5 Miile længere ind fra Omgang, og det ved følgende Lejlighed: Deponenten og hans Kammerater havde lovet Skancke, med deres Baad at føre til Guldholmen en Meel-Ladning, og ved deres Ankomst til samme Sted, hvortil og Skancke selv, samme Tid, men paa en anden Baad, ville begive sig, skulle de faa Betalingen for den solgte Tran.

Deponenten, og 2de med ham af hans Baadskammerater, nemlig: Høvedsmanden Nils Andreassen, Græsmyhr, og Andreas Skogen,/:da Nils Pedersen, Oldren, blev tilbage paa Omgang:/vare imidlertid de første, der fra Omgang afrejste til Guldholmen, med det Meel, de havde lovet Skancke at bringe derhen; Skancke selv, som endda holdte sig paa Omgang, sagde at skulle komme strax bagefter; Men Deponenten og hans Kammerater ankom til Guldholmen, afleverede det medbragte Meel, som blev modtaget af Skanckes Folk sammesteds, og der opholdte sig omtrent en halv Dags Tid, i Forventning af Skanckes Komme; men da Skancke fremdeles udeblev, begav Deponenten og hans Kammerater sig igien paa Tilbagerejsen til Omgang, i den Tanke, at de Undervejs skulle møde Skancke, og da modtage Betalingen for den ham solgte Tran; men de mødte ham ikke og da de kom tilbage til Omgang, fik de Underretning om, at han dog derfra var afrejst til Guldholmen, og havde da saaledes, uden at træffes, omfartes paa Vigen, som Deponenten udtrykkede sig.

Nogle Dage derefter, medens Deponenten og hans Kammerater endnu opholdte sig paa Omgang, kom Skanckes Dreng, Jens Bøgeberg, ifra Guldholmen, og ifra Skancke medbragte til Deponenten og hans Kammerater 2 rdl. i Penge, samt noget Hamp og Tobak m.v., der skulle være Betaling for ommeldte 1 Tønde Tran, men hvor af Deponenten og hans Kammerater ei imodtog noget, enten de tilbudne Varer eller de 2 rdl. i Penge, da det ere tvertimod den skeedte Accord, at de skulle modtage Varer for Tranen, men hvorføre de skulle erholde den heele Betaling i reede Penge; desuden vare de dem tilbudne Varer alt for høje i Priis, og af den Beskaffenhed, at de ei behøvede samme.

Skanckes Dreng blev derfor tilkiendegivet, at de paastod Betaling for den solgte Tran i Penge, efter Accorden derom, med hvilken Beskeed bemeldte Dreng Jens Bøgeberg begav sig tilbage til Guldholmen, for at underrette sin Husbonde om samme. Deponenten og hans Kammerater opholdte sig, fra den Tid, omtrent 8te Dage paa Omgang, i Forventning af, at Skancke skulle gjøre dem Reede og Rigtighed for den af ham Kiøbte Tran, saaledes som de derom var bleven foreenet; men da de ommeldte 8te Dage vare udløbne, og Deponenten og hans Kammerater ei havde lejlighed til længere at opholde sig der, samt da Skancke ei indfandt sig, enten personlig eller ved andre, og afgiorde deres Mellem værende, besluttede de,

Dagen som de bestemte sig til at forlade Omgang og begive sig paa Hjemvejen, at opbrække den omprovede, Skanckes tilhørende, Tranboe, hvor den ham solgte en Tønde Tran var bevarende, og derudaf at tage samme tilbage; hvilket skeedte, og blev iværksat paa en Formiddag, der var bestemt til deres Afrejse, og paa følgende Maade: Høvedsmanden Nils Andreassen gjorde en Nøgel af Træe, hvormed han forsøgte at opløse Dørren for Tran-Boeden, hvis Laas var af Træe, følgelig og den rette Nøgel dertil, som de ikke havde; men da det ikke vilde lykkes at faa Dørren op med den giorte Nøgel, tog Nils Andreassen en Øxe, hvormed han bankede, nemlig med Øxe-Hammeren, under Laaset paa Dørren, som derved, ubeskadiget for øvrigt, sprang op; dog lagde Deponenten til, at han ei tilliige nu erindrede, men det var Øxe eller Steen, som Nils Andreassen herved gjorde brug af; De udtog derpaa af Boden den omprovede Tønde brun Tran, de havde solgt Skancke, og som de udtømmede af Træet, den var paa, som Skancke tilhørende, og fylde samme paa et andet dem tilhørende Træe. Træet derimod, Tranen før var paa, lagde de igien i Boden, og at den Tran, de saaledes bemægtigede sig, var den samme som de havde solgt, det saae de af Træet, som de igienkiente, hvilket som meldt tilhørte Skancke, og blev strax efter den omprovede Accord om Kiøbet ifyldt Tranen og lagt i nysnævnte Boed.

Da Indbrudet skeedte, og Tranen blev taget ud af Boden, var tilstæde paa Omgang, nemlig: Ole Pedersens Kone, opholdende sig i Skanckes Huus sammesteds, samt Skanckes Dreng, ved Navn Johannes, uden at Deponenten erindrede dennes Faders Navn, eller hvad ommeldte Kone hedde; Disse 2de var ommeldte Tid for det meeste tilstæde, og følgelig saae paa havde Kundskab om, hvad Deponenten og hans Kammerater saaledes foretog sig. Det faldt ikke Deponenten ind, ligesom heller ikke hans Kammerater, saavidt han var bekiendt eller har hørt, at gjøre sig nogen Tanke om, at den omforklarede deres fremgangsmaade var strafværdig, da de troede, de i denne henseende ei havde noget at frygte, siden Skancke havde, efter den giorte Forklaring, fragaaet Accorden, han havde indgaaet med dem om Tranen, og følgelig vægrede sig for at gjøre dem Reede for samme, hvorfore de troede, at den solgte Tran fremdeles hørte dem til, og saaledes, som deres Eiendom, havde fuldkommen Ret til at tage samme tilbage.

Den omproved Tid, da Skancke lod, ved sin Dreng Jens Bøgeberg, tilbyde Deponenten og hans Kammerater de forbenævnte 2 rdl., samt Varer for den ham solgte 1 Tønde Tran, sendte de Skancke Bud med samme Dreng, om, at de, saafremt han ikke vilde betale Tranen efter Accord, vilde have deres solgte Tran tilbage, hvorved de dog ei tilkiendegav, at de egenraadig, som skeedt, vilde tage den tilbage, ligesom de ei end da havde besluttet saadan Bemægtigelsesmaade.

Paa Tilspørgsel, nægtede Deponenten aldeles for, at hverken han, eller nogen af hans Kammerater, saavidt han har hørt og var bekiendt, havde frataget Handelsmand Skancke nogen Geldveed, Brændsel eller andre Ting, og deraf benyttet sig; men sagde derimod at Skancke, medens han var hiemme paa Omgang, fik den omforklarede Tid, nemlig da Deponenten og hans Kammerater opholdte sig der, til Laans af

disse noget Brænde, som Skancke siden hverken tilbageleverede in natura, eller betalte med Penge eller andre Ting.

Videre Forklaring havde Deponenten ikke at gjøre, og ikke heller videre for det første blev tilspurgt, hvorfor han, efterat have, paa Oplæsning for ham, vedtaget sin nu gjorte Forklaring for rigtig i alledeele, indtil videre blev admitteret.

Hvorefter igien blev fremkaldet, som tilstædekommet under Afhørelsen af den demitterede Johan Olsen, Grundvog, nemlig:

2. Nils Pedersen, der sagde at være henimod 70 Aar gammel, født paa Gaarden Troldviigen i Astadjords Tinglaug, af forældre, nemlig: Peder Esausen og Giertrue Nilsdatter, hvilken sidste døde da Deponenten var 2 Aar gammel; men Faderen blev derpaa igien givt med Berithe Ellefsdatter. Af disse Deponentens Forældre er han opdraget, og hos hvilke han var hiemme i Huuset til han var 37 Aar gammel; dog, forinden, døde ogsaa Faderen, ligesom og Deponenten, inden ommeldte 37 Aar, tiende hos Hans Johnsen, Store-Grønsnes i Astadjorden, omtrent 2 Aars Tid. Da Deponenten, som sagt, var 37 Aar, skilte han sig fra Fødestedet og sin Stedmoder, og kom til Gaarden Oldren her i Giisunds Tinglaug, hvor han blev givt med boesiddende Enke Ingeborg Rasmusdatter sammesteds og hvor Deponenten siden har stedse været boende, hvor han ogsaa endnu boer, som Enkemand, da hans bemeldte Kone er død. Deponenten communicerede, sidste Gang, forrige Aars Høst i Lenvigs Kirke.

Paa Tilholdelse om Sandheds Bekiendelse, gjorde Deponenten sin Forklaring, angaaende det Paaklagede, overensstemmende med hvad Johan Olsen, Grundvog, har forklaret, paa følgende Undtagelser og Forandringer nær: Det var, saavidt Deponenten erindrer, omtrent en Maaned før Deponentens og hans Kammeraters Hiemrejse skeedte, at det passerede Kiøb og Salg af den omprovede en Tønde brun Tran blev sluttet; Deponenten kunde ei erindre rettere, end at det blot var Hamp, samt Tobak, og ikke Penge eller andre Ting tilligemed, som Skancke, ved sin Dreng Jens Bøgeberg, lod tilbyde Deponenten og hans Kammerater, for Tranen, hvorfor de, efter første Accord, skulle have 16 rdl. i Penge; derimod kunde Deponenten godt erindre, at deres Høvedsmand Nils Andreassen ikke brugte nogen Øxe, men en liden Steen, hvormed han paa omprovede Maade aabnede Handelsmand Skanckes Tranbod. Forinden Tranbodens Opbrækkelse skeedte, og Tranen deraf blev udtaget, talte Deponenten og hans Kammerater endog om dette deres Forsæts Udførelse til forbemeldte Ole Pedersens Kone og Skanckes Dreng Johannes paa Omgang, og saaledes havde disse desuden kundskab forud om samme.

Den omforklarede Tid, da Jens Bøgeberg fra sin huusbonde Skancke tilbød Deponenten og hans Kammerater de benævnte Varer for Tranen, isteden for Penge, lod de Skancke ved Bøgeberg sige, at de, saafremt han ei opfyldte Accorden, tog deres Tran tilbage, hvilket Bøgeberg paa sin Huusbondes Vegne forbød dem, og nægtede til den Ende at udlevere Nøglen til Tranboden, som de samme Gang opfordrede ham til,

skiønt de endda ei havde tænkt paa at bemægtige sig Tranen paa den Maade, som skeedt er.

I øvrigt havde Deponenten intet videre at tilsige sin nu giorte Forklaring, den han, paa Forelæsning, vedtog for rigtig og overensstemmende med Sandhed i alle Deele; hvorefter han, som intet videre heller, blev tilspurgt, blev admitteret.

De 2de afhørte Deponentere, som begge herom tilspurgte, sagde at de har hørt, at den fra Forhøret udeblevne angieldende Andreas Ediessen, Skogen, er bortrejst til Hækingens Fiskevær i Giisunds Tinglaug paa fiskerie, hvilket altsaa er Aarsagen til, at han ei nu ved Forhøret har indfundet sig.

Da saaledes intet videre denne Sinde kunde foretages, ligesom Forhøret heller ikke sluttes, formedelst de udeblevne 2de angieldende Personer, som blev samme hermed udsat til videre, og indtil de Udeblevne kand, saavidt mueligt og Omstændighederne formedelst Sygdom kan tillade, blive afhæntede og deres Forklaring imodtaget.

Saaledes passeret, vedgaaer Aas.

Som VitterlighedsVidner:

John Johannessen, Wasjord, Ole Diderichsen, Nord-Russevog.
Begge med paaholden Pen.

Kilde:

Senjen og Tromsø Sorenskriveri Ekstraretsprotokoll
No. 14, 1807-1820, side 172 b - 174 b.